

Sygn. akt II Ca 797/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Stanisław Łęgosz (spr.) SSO Paweł Lasoń
Protokolant	Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 23 grudnia 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa Miejskiego Rzecznika Konsumentów w P.(...). działającego na rzecz R. J.i J. J. (1) przeciwko (...)Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 16 października 2013 roku, sygn. akt I C 733/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że zasądza od (...)Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz R. J.i J. J. (1) kwotę 3.000,00 (trzy tysiące) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 08 lutego 2010 roku;

2. nakazuje pobrać od (...)Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sadu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 300,00 (trzysta) złotych tytułem nieuiszczonych opłat od pozwu i apelacji.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 797/13

UZASADNIENIE

Miejski Rzecznik Konsumentów w P.(...). działając na rzecz konsumentów- kredytobiorców R. J.i J. J. (1)- wniósł o zasądzenie od pozwanego (...)S.A. w W. kwoty 3000 zł, jako nienależnie pobranej od kredytobiorców z tytułu podwyższonej marży w okresie od uzyskania zabezpieczenia kredytu, w postaci ustanowienia hipoteki, do czasu przedłożenia przez kredytobiorców bankowi dokumentu potwierdzającego prawomocność wpisu hipoteki .

W ocenie Rzecznika postanowienie umowne przewidujące takie podwyższenie marży nie było uzgodnione indywidualnie z kredytobiorcą i nie jest wiążące, gdyż kształtuje ich prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszył ich interesy.

Wyrokiem z dnia 16 października 2013r. w sprawie IC 733/13 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. oddalił powództwo i nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego.

Podstawą tego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia.

Powodów R. J.i J. J. (1)wiązała z powodem (...), Spółką Akcyjną z (...)w W.umowa kredytu mieszkaniowego własny kąt hipoteczny z oprocentowaniem zmiennym, zawarta w dniu 09 czerwca 2008 r., numer umowy (...). Na mocy zawartej umowy strona pozwana udzieliła powodom kredytu mieszkaniowego na własne potrzeby (na nabycie lokalu mieszkalnego położonego w P.(...). przy ulicy (...), oznaczonego numerem(...) w łącznej wysokości 106 393,04 USD, który ma zostać spłacony do dnia 10 maja 2033 r.

Na mocy zawartej umowy (§2 p-kt 7) powodowie płacili bankowi podwyższoną o 0,9 p.p. marżę do dnia przedłożenia stronie pozwanej dokumentu potwierdzającego dokonanie prawomocnego wpisu hipoteki (hipoteka ustanowiona na rzecz pozwanego banku była zabezpieczeniem udzielonego powodom kredytu). Z zawartej pomiędzy stronami umowy wynikało, iż stała marża banku wynosiła będzie 1,95 p.p.

Klauzula umowna, pozwalająca na podwyższenie marży lub oprocentowania kredytu do czasu przedłożenia przez konsumenta odpisu z księgi wieczystej nieruchomości, będącej przedmiotem zabezpieczenia kredytu, zawierającego prawomocny wpis hipoteki na rzecz banku, została uznana za niedozwolone postanowienie umowne na mocy wyroku wydanego w dniu 06 sierpnia 2009 r. przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie sygn. akt XVII AmC 5 12/2009. W następstwie wydanego orzeczenia klauzula ta wpisana została do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod numerem (...), w dniu 30 października 2009 r. (sprawa dotyczyła klauzuli stosownej umowach zawieranych przez (...), Spółkę Akcyjną w K.). Z wydanego rozstrzygnięcia wynikało, iż bank może pobierać podwyższoną marżę do dnia uprawomocnienia się wpisu hipoteki w księdze wieczystej.

Klauzula umowna została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych z dniem 30 października 2009 r.

Powodowie R. B. — J. i J. J. (1) dostarczyli w dniu 5 października 2009 r. pozwanemu (...), Spółce Akcyjnej z (...) w W. odpis księgi wieczystej nieruchomości, stanowiącej zabezpieczenie udzielonego im kredytu. Wpis w księdze wieczystej dokonany został przez VI Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. w dniu 23 lipca 2008 r., zaś uprawomocnił się w dniu 7 sierpnia 2008 r. W dniu 7 sierpnia 2008 r. odpis księgi wieczystej wraz z wpisaną hipoteką dostarczony został pozwanemu bankowi przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb.

Powodowie wystąpili do pozwanego o zwrot kwoty 3 000 złotych, z tytułu nienależnie pobranej, w ich ocenie, podwyższonej marży za okres od 7 sierpnia 2008 r. do września 2009 r., co spotkało się jednak z odmową ze strony banku..

Powyższy stan faktyczny, niekwestionowany przez żadną ze stron postępowania, Sąd ustalił w oparciu o całokształt zgromadzonego materiału dowodowego.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo strony powodowej, mimo podniesionych w jego uzasadnieniu argumentów, nie może zostać uwzględnione.

Nie budzi wątpliwości, iż powodów R. B.— J.i J. J. (1)wiązała z powodem(...) Spółką Akcyjną z (...)w W.umowa kredytu mieszkaniowego własny kąt hipoteczny z oprocentowaniem zmiennym, zawarta w dniu 09 czerwca 2008 r.. Nie budzi również wątpliwości, iż na mocy zawartej umowy powodowie płacili bankowi podwyższoną o 0,9 p.p. marżę do dnia przedłożenia stronie pozwanej dokumentu potwierdzającego dokonanie prawomocnego wpisu hipoteki. Zdaniem

Sądu bezsporna jest także kwota o zwrot której w niniejszej sprawie wystąpili powodowie (obejmująca okres od dnia od 7 sierpnia 2008 r. do września 2009 r.), albowiem nie była ona w toku procesu kwestionowana przez stronę pozwaną.

Oddalając roszczenie zgłoszone przez powodów Sąd miał na uwadze treść art. art. 479⁴³ k.p.c. Stosownie do tego przepisu prawomocny wyrok ma skutek wobec osób trzecich z chwilą wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Klauzula umowna, pozwalająca na podwyższenie marży lub oprocentowania kredytu do czasu przedłożenia przez konsumenta odpisu z księgi wieczystej nieruchomości, będącej przedmiotem zabezpieczenia kredytu, zawierającego prawomocny wpis hipoteki na rzecz banku, została uznana za niedozwolone postanowienie umowne na mocy wyroku wydanego w dniu 6 sierpnia 2009 r. przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie sygn. akt XVII AmC 512/2009. W następstwie wydanego orzeczenia klauzula ta wpisana została do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod numerem (...)z dniem 30 października 2009 r. Oznacza to, że dopiero z tą datą stała się ona obowiązująca dla wszystkich podmiotów.

Powyższe powoduje w świetle wyżej wskazanego przepisu, iż dopiero z dniem 30 października 2009 r. pojawiły się obowiązek zwrotu nienależnie pobranej podwyższonej marży. Tymczasem w niniejszej sprawie powodowie R. B. — J. i J. J. (1) dostarczyli w dniu 5 października 2009 r. pozwanemu odpis księgi wieczystej nieruchomości, stanowiącej zabezpieczenie udzielonego im kredytu, co spowodowało obniżenie marży o 0,9 p.p.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku. O kosztach procesu (punkt drugi wyroku) orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze charakter dochodzonego roszczenia i okoliczności związane z powstaniem roszczenia po stronie powodowej.

Od powyższego wyroku apelację złożył powód Miejski Rzecznik Konsumentów zarzucając:

- naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez błędną interpretację art. 479⁴³ kodeksu postępowania cywilnego
- naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez nie zastosowania art. 410§ 2kpc w związku z art. 385¹ §1 kc.

Wskazując na te zarzuty wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz konsumentów kwoty 3000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 8 lutego 2010 r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Przepisy prawa cywilnego przewidują dwie formy ochrony konsumentów przed niedozwolonymi postanowieniami umownymi. Pierwsza określana jako incydentalna odnosi się do konkretnego konsumenta.

Druga określana jako ochrona generalna realizowana jest w drodze postępowania przewidzianego w przepisie art. 479³⁶ kpc o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, toczącego się przed Sądem Okręgowym w Warszawie – Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Postanowienie w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone ma na celu abstrakcyjną kontrolę wzorca umowy, która dokonywana jest w oderwaniu od konkretnej umowy, zaś wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³kpc, od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich. Rozszerzona prawomocność materialna takich wyroków stanowi przeszkodę procesową dla ponownego rozpoznawania sprawy, dotyczącej uznania za niedozwolone postanowień wzorców umowy, które zostały uznane za niedozwolone prawomocnymi wyrokami wpisanymi do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK na podstawie art. 479⁴⁵kpc. Wpisanie do rejestru wzorca umowy uznanego za niedozwolony wyłącza ponowne wytoczenie powództwa w tym przedmiocie, także przez osobę

niebiorącą udziału w sprawie, w której wyrok wydano (wyr. SA w Warszawie z 16.11.2005r. , VI ACa 473/05, Dz.Urz.UOKiK z 2006r. Nr 2 , poz. 33).

Kontrola wzorca dokonywana w tym trybie jest kontrolą abstrakcyjną, co oznacza, że dokonuje się jej niezależnie od tego, czy wzorzec był czy nie, zastosowany w jakiejś konkretnej umowie. Jest ona odmienna od kontroli incydentalnych dokonywanych w oparciu o klauzulę generalną z art. 385¹ § 1 lub przez kontrolę treści umowy zaczerpniętej z użycia klauzuli abuzywnej, wymienionej w art. 385³kc (por. E.Łętowska w : „Prawo umów konsumenckich” C.H. Beck 2002, str. 335 – 336). W tych dwóch ostatnich przypadkach, kontrola związana jest z istnieniem konkretnej umowy, badaniu pod względem abuzywności podlegają postanowienia tej indywidualnej umowy i nie są to spory o jakich mowa w art. 479³⁸kpc, do rozstrzygnięcia których właściwy jest Sąd Antymonopolowy.

Kontrola incydentalna prowadzona jest przed sądem na zasadach ogólnych obowiązujących w polskim procesie cywilnym i może być dokonana w wytoczonym przez konsumenta (stronę umowy) procesie o ustalenie istnienia i nieistnienia prawa wynikającego z kwestionowanego postanowienia umownego, bądź też w procesie o świadczenie (zapłatę).

Pozew wniesiony przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów na rzecz konsumentów R. J. i J. J. (1) przeciwko pozwanemu Bankowi o zapłatę 3.000 zł jest pozwem zgłoszonym w ramach przysługującej konsumentowi ochrony indywidualnej, zatem sąd rozpoznający sprawę powinien poddać kontroli treść §2 pkt 7 umowy kredytowej z dnia 9 czerwca 2008r. w kontekście klauzuli generalnej z art. 585¹§ 1 kc.

Okoliczność, że dopiero 30 października 2009r., w wykonaniu wyroku wydanego przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wpisano do rejestru klauzul niedozwolonych podobnej treści postanowienia zawarte we wzorcu umownym stosowanym przez (...), nie uniemożliwia w przedmiotowej sprawie dokonania oceny postanowienia umownego zamieszczonego w § 2 pkt 7 umowy kredytowej, zawartej między (...)SA a osobami na rzecz których, powód Miejski Rzecznik, wystąpił z pozwem.

W ocenie Sądu Okręgowego, który rozpoznając przedmiotową sprawę, jest sądem merytorycznym, postanowienie § 2 pkt 7 dotyczące podwyższenia prowizji, należnej bankowi, za okres czasu od uzyskania przez bank zabezpieczenia kredytu w postaci hipoteki, do czasu przedstawienia przez kredytobiorców odpisu z księgi wieczystej z prawomocnym wpisem hipoteki, kształtuje obowiązki kredytobiorców w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Tym samym prezentuje podobne stanowisko, jak Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 6 sierpnia 2009r. XVII AmC 512/09.

Podziela przy stanowisku powoda, że powyższe postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione. Według definicji § 3 art. 385¹ kc postanowienia umowy „nieuzgodnione indywidualnie” to takie, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. Rzeczywisty wpływ konsumenta nie zachodzi jeżeli wpływ ten polega na tym, że konsument dokonuje wyboru spośród alternatywnych klauzul sformułowanych przez przedsiębiorcę.

Ponieważ stosownie do art. 585¹§ 2kc postanowienie powyższe nie wiąże konsumenta, zatem uiszczona przez niego kwota 3.000 zł z tytułu podwyższonej prowizji za okres od dnia 7 sierpnia 2008r. do dnia 5 października 2009 r. jest świadczeniem nienależnym (art. 410 § 2 kc) i podlega zwrotowi.

Dlatego też Sąd Okręgowy, uznając zarzuty apelacji za zasadne, zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 kpc i powództwo uwzględnił.

Na oryginale właściwe podpisy